

Nem hiába tiltakoztunk!

Gyurcsány Ferenc a SZEK-ben ígéretet tett a 65 éven felüliek közszolgálati jogviszonyát korlátozó jogszabály megsemmisítésére

(A miniszterelnökkel folytatott megbeszélésről a 3–4. oldalon számolunk be, az Alkotmánybírósághoz küldött beadványunkat az 5. oldalon ismertetjük)

2005. legyen az építkezés éve az MKKSZ-ben

Ellentmondásos, nehéz évek vannak mögöttünk. Ellentmondásos esztendő, mert **szakszervezetünk 2004. májusában megtartott VII. Kongresszusa a 2000-2003. közötti négy évet az MKKSZ másfél évtizedes történetében a legeredményesebb, legkiemelkedőbb időszaknak minősítette.** Történt ez akkor, amikor igen komoly konfliktusokkal volt terhelt a közszférában a munka világa. 2003. novemberében közszolgálati sztrájkbizottság alakult, s a sztrájkbizottság és a kormány 2004. februári megállapodása igen vegyes fogadtatásra talált. A kormány 2004. májusára ígérte, hogy a közalkalmazotti bérfelzárkózással kapcsolatos döntését meghozza. 2004-ben a köztisztviselők — az előző évi bérintézkedés áthúzó hatása miatt — semmiféle béremelést nem kaptak. **Olyan időszakban hangzott el az MKKSZ két kongresszusa közötti négy évet kiemelkedőnek minősítő — egyébként helytálló — megállapítás, amikor az emberek napi aktuális tapasztalata éppenhogy más hangulatot keltett.**

A történelmi hűségnek és saját önbecsülésünknek is tartozunk azzal, hogy ma is megerősítsük: **az MKKSZ VII. Kongresszusát megelőző négy év valóban igen kiemelkedő volt.** Elég emlékeznünk arra, hogy a 2000-ben és 2001-ben folytatott erőteljes szakszervezeti közreműködés és harc eredményeként **2001. július 1.-jével hatályba lépett a közszolgálati életpályáról szóló törvény,** amely joggal nevezhető korszakos jelentőségűnek a magyar közigazgatásban dolgozók számára. Természetesen nem csak a béremelkedés miatt. Ez a törvény a legjobb európai hagyományokat követve állapított meg garanciákat, jelentett kiszámítható, biztos előmenetelt. Igaz, nem szüntette meg, de bizonyos mértékig csökkentette a közigazgatásban a politikai befolyás lehetőségét. Lét-

rehozott olyan új intézményeket, amelyekről — mint például a rekreációs szabadságról — korábban még álmodni sem mertünk. Igaz, a **rekreációs szabadság és az önkormányzati köztisztviselők számára is bevezetett képzettségi pótlék sajnos egyformán nagyon rövid életű volt.** Az egyik csak lehetőség maradt, mert hatályba sem lépett, a másik a korábban elképzelt normatív kötelezettség helyett adható juttatássá változott. Mégis, ami megmaradt a Ktv. 2001-es módosításából, az is igen szép reményekre jogosított. A 2004. májusi ellentmondó érzéseket kétségtelenül az táplálta, hogy akkor már érzékelhető volt: sok előnyös dolog nem folytatódik, egyes kedvező folyamatok pedig egyenesen visszarendeződtek.

A közalkalmazottak 2002-es őszi 50 százalékos béremelésének is volt bumeráng-hatása. Akkor jó értelemben vett módon szinte sokkolta az egész közszférát, de mindenek előtt a szakszervezeti vezetőket, hogy az új kormány nemcsak állja a szavát, hanem **egyetlen lépésben** valósítja meg a közalkalmazottaknak ígért 50 százalékos béremelést. A bátor lépés elismerése mellett azonban rövid időn belül elbizonytalanodást váltott ki, és útkeresésre ösztönzött, hogy a soha nem tapasztalt mértékű fizetésjavítás nyomán nem volt érzékelhető sem szakszervezeti, sem kormányzati körökben az a kedvező hatás, amely joggal elvárható lett volna.

Az MKKSZ Elnökségének határozott álláspontja, hogy ez részben a **szakszervezeti kommunikáció ügytelenségének** tudható be. A média rendkívüli módon felerősítette azok hangját, akik az 50 százaléknál kevesebb emelést kaptak, azokról viszont nem esett szó, akiknek az átlagnál több jutott. Nem eléggé kapott nyilvánosságot, hogy **általában** 50 százalékos emelésről döntött a kormány. Így túlságosan egyoldalú volt az emelésről kialakult kép. Miközben a közszolgálaton kívüli szféra több szempontból is igen elmarasztaló véleményt alkotott az ügyről.

Hogy ez milyen sok gondot okozhat, arra visszautal Gyurcsány Ferenc miniszterelnök egy nyilatkozata is, amelyben Orbán Viktorra a „hová lett 3500 milliárd forint” kérdésére úgy válaszolt, hogy részben a közalkalmazottak fizetésére. Ez a felelet valószínűleg nem teljesen megalapozatlan, de az biztos, hogy 3500 milliárd nem kellett a közalkalmazottak fizetésemelésére, talán még 1000 sem. Az igazsághoz tartozik az is, hogy a közszférában dolgozók fizetésének nagyjából az egyharmadából lesz vásárlóerő, a többi az állam egyik zsebéből a másikba kerül. Van tehát mit tanulnunk a sikereink kudarcos megjelenítéseiből, és kudarcaink sikeres kommunikálásából.

Az is érdekes — nem meglepő, csak *(Folytatás a 2. oldalon.)*

A tartalomból

Fegyverünk a szó volt... ..	6
Idén is lesz sakkverseny!	10
Levél Gyurcsány Ferenchez	11
Az MKKSZ elnökségének állásfoglalása	12
Jogalkalmazási útmutató a közszolgálati létszám- és bérügyekhez.....	15

(Folytatás az 1. oldalról.)
 érdekes — jelenség, hogy a viszonylag eredményesebb időszakok, a kiegyensúlyozottabb munkaügyi kapcsolatok, a nyugodtabb munkahelyi légkör az érdekvépviselet szempontjából leszálló ágat jelent. Csendben hagyogtatják el az emberek a szakszervezetet. Még csak nem is felháborodással, csalódottsággal, hanem azzal a sajátos önyugtatással, hogy most már minden rendben van, már nincs szükség a munkaharc intézményére, a szakszervezet megvan nélkülnk is.

Ebből a helyzetből adódóan számításba kell vennünk, hogy a szolidaritás érzése, a szakszervezet szükségességének felismerése mindig a nehezebb időszakokban erősödik fel. Ha igaz az a megállapítás, hogy 2000-2003. kiemelkedően sikeres időszak volt az MKKSZ életében, akkor ezzel párhuzamosan azt is el kell ismernünk, hogy ez idő alatt nemhogy növekedett volna az MKKSZ taglétszáma, hanem éppen ellenkező folyamatot tapasztalhattunk. Ha nem is földindulás-szerű jelenségeket élhettünk meg, de tény volt a szervezetek számának és összességében az MKKSZ taglétszámának érzékelhető csökkenése.

Ezért elkerülhetetlen, hogy **2005. a szervezeti építkezés éve legyen az MKKSZ-ben. Egyszerre kell gondolkodnunk taglétszámunk növelésére, a szakszervezet nélküli munkahelyeken a munkavállalói érdekvépviselet létrehozására és általában az egész szakszervezet erejének — nemcsak a taglétszám növekedésében megnyilvánuló — fokozására.**

Mondhatnánk, hogy mivel 2006. a választások éve lesz, hátradőlhetünk majd, és válogathatunk az egymásra licitáló pártok ígéreteiben, reménykedve abban, hogy az ígéretek meg is valósulnak. Az MKKSZ másfél évtizedes történetében nagyon következetesen meg tudta őrizni pártpolitikai semlegességét. Szigorúan a pártpolitikai törekvésektől való elhatárolódást kell ez alatt értenünk, mert a politikától magától nem lenne célszerű eltávolodnunk, hiszen számos kérdés politikai síkon dől el, politikai döntések szükségesek hozzá. *Most sem lenne értelme bármiféle nyílt, vagy kevésbé nyilvános szövetséget kötni politikai erővel.* De azt szakszervezetünk tagsága előtt is nyilvánvalóvá kell tennünk, hogy csak olyan politikai programokat érdemes támogatnunk, *olyan politikai erővel cél-szerű párbeszédet folytatunk, amelyek nyíltan felvállalják a közszolgálat stabilitását, működőképességét, versenyképességét szolgáló politikázást, s nemcsak szólamokban, hanem konkrét programja-*

ikban is vállalják az európai bérekhez, az európai életminőséghez felzárkózás politikáját és annak feladatait. Azok törekvéseit kell támogatnunk, akik számon kérhető célkitűzésekben fogalmazzák meg a lakosság korszerű, stabil közszolgálatos kapcsolatos igényeinek és érdekeinek kielégítését. A közszolgálat megfelelő munkavégzéséhez szükséges nyugodt munkahelyi légkör megteremtése is ebbe a kategóriába tartozik.

Az MKKSZ építkezésének az Elnökség álláspontja szerint tehát többirányúnak kell lennie. Egyfelől a szakszervezet *belső erőinek növelése, kiterjesztése* áll előttünk, másfelől pedig *építkezünk a következő kormányzati ciklus programjának informális befolyásolása, alakítása érdekében.* S ezt a szakszervezeti álláspontot kell világossá tennünk a tagság körében. Az MKKSZ-nek az elmúlt időszak küzdelmei, harcai, erőfeszítései alapján van annyi erkölcsi tőkéje, szakmai tekintélye, közéleti kapcsolata, amelynek birtokában hitelesen tudja közvetíteni, és megjeleníteni a közszolgálatot igénybe vevő lakosság szempontjából fontos kérdéseket.

Az MKKSZ 2005. évi nagy stratégiai célkitűzései mellett **az építkezés igen fontos eleme új lendületet adni az úgynevezett szakszervezeti aprómunkának, az emberekkel való napi foglalkozásnak.** S ebben új szemléletet kell kialakítanunk. Ne feledjük az elmúlt időszak fontos tapasztalatát: a nyugalmi állapot, a „dolgok jól mennek” érzése a szakszervezet iránti érdeklődés csökkenésében nyilvánul meg. *De a szakszervezetre nem csak akkor van szükség, amikor baj van,* amikor veszélyhelyzetet kell elhárítani. **A napi „aprómunka”, az egyes emberek érdekében végzett tevékenység, egyebek között a szakszervezeti szolgáltatások növelésével erősíthető.** Fontos, hogy ne csak munkavállalói kollektívákban gondolkodjunk, hanem egyéneknél is. A szakszervezethez tartozás értelmét ugyanis elsősorban a munkahelyen lehet tudatosítani. Az országos szinten elért eredmények mindenkire — a szakszervezeten kívül álló munkavállalókra is — vonatkoznak. A szakszervezeti taggal való foglalkozás viszont csak a munkahelyen végezhető.

Ezt segítő az **MKKSZ igen intenzív és széleskörű képzési programot tervez a munkahelyi tisztségviselők részére.** Az Elnökség anyagi lehetőségeink szűkre szabott keretei között is **bővíteni kívánja a szakszervezeti szolgáltatások körét.** Az elkülönített szociális alap, képzési alap és sztrájkalap további fenntartása mellett **tervezük létrehozni az üdülési alapot is.** Az ehhez szükséges infrast-

rukturális feltételt biztosítja a közeljövőben — előre láthatóan április közepén — *Hajdúszoboszlón elkészülő négy üdülési célú apartman-lakás,* amely az MKKSZ-tagok, családos üdülését szolgálja majd. A nyár folyamán szeretnénk egy *balatoni üdülési lehetőséggel* is kiegészíteni ezt a kínálatot, és tárgyalásba kezdünk egy *horvátországi tengerparti üdülő* gazdájával is. Az MKKSZ természetesen folytatni kívánja hagyományos szolgáltatásait is: *a jogi tanácsadást, a munkajogi védelmet, a rászorulóknak szociális segélyezését, és más — kizárólag a szakszervezeti tagok rendelkezésére álló — segítségét is.*

Az európai tapasztalatok is arra intenek, hogy erősíteniünk szükséges a szakszervezeti tagokhoz fűződő mindennapi kapcsolatainkat. Tudomásul kell vennünk, hogy Európa fejlett országaiiban erőteljes változást él át a közszolgálat. Az állam fokozatosan visszavonul, szűkíti a közszolgáltatások korábbi körét, s vele a közszolgálati jogviszonyban foglalkoztatottak számát is. Ez elkerülhetetlenül hatással van és lesz a magyar közszolgálatra is. De hazánk közszolgálati viszonyai önmagukban is elég okot adnak arra, hogy a jelenlegi állapotot ne tekintsük véglegesnek. Soha nem tagadtuk az ésszerű változtatások, a reformok szükségességét. Az ezzel kapcsolatos alapállásunkat nincs okunk módosítani.

2005. stratégiai célkitűzései — a szervezeti építkezés, a stílusváltás, a napi „aprómunka” erősítése — mellett *munkánk során nem kerülhetnek háttérbe a közszolgálatban dolgozók széles körét érintő kérdések sem.* Ha gondot okoz a 13. havi fizetés új szabályozásának ellentmondásossága, erre is legyen válaszuk. Ha a prémium-évek alkalmazási tapasztalatai nem hozzák a várt hatást, ezzel is foglalkoznunk kell. És napirenden kell tartanunk a 2006. évi bérfejlesztésekkel kapcsolatos — megkezdett, de még le nem zárt — ügyeket is. Az ilyen évente ismétlődő rutinfeladatok mellett *olyan szellemiségű szakszervezeti munka vár ránk 2005-ben, amely fogadó-kész a reformfolyamatokra, rugalmasan reagál a szükséges változásokra és az MKKSZ VII. Kongresszusán megfogalmazott program szellemében mindent megtesz a közszolgálat stabilitása érdekében.*

Mit gondolnak minderről szakszervezetünk tisztségviselői és tagjai? Ki-ki hogyan látja, mit kell ahhoz munkahelyi, megyei és országos szinten tenni — legfőképpen az eddigitől eltérően, másként, több eredményt hozóan tenni, — hogy 2005. valóban az építkezés éve legyen az MKKSZ-ben. Az MKKSZ Elnöksége szívesen olvasná minél több tagtársunk véleményét, gondolatait erről.

Vendégünk volt Gyurcsány Ferenc

**Biztató bejelentés a 65 éven felülieknek — Ígéret a szakszervezetek állami támogatása ügyében
Remény a szakszervezetek társadalmi szerepének kiterjesztésére**

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) Szövetségi Tanácsának vendége volt 2005. február 18-án Gyurcsány Ferenc. A miniszterelnök körünkben töltött ideje nagyon szűkre szabott volt, ezért a SZEF Ügyvivő Testületének tagjai abban állapodtak meg, hogy a közösen kialakított gondolatokat Szabó Endre ismerteti a miniszterelnökkel. A SZEF elnöke vázolta a közszolgálatban dolgozókat leginkább foglalkoztató aktuális kérdéseket. Szólt egyebek között a humán közszolgáltatások magánosításával, a közszféra modernizációjával, a tervezett közszolgálati reformmal, a közszolgálat bérügyeivel, a 13. havi bérrrel és a 65. éven felüliek közszolgálati jogviszonyának korlátozásával kapcsolatos kérdésekről. A SZEF meghívásának eleget tevő kormányfő őszinte nyíltsággal — több ügyben támogató egyetértéssel — válaszolt a felvetett kérdésekre.

A találkozót követően Szabó Endre és Gyurcsány Ferenc sajtótájékoztatót ismertette a Szövetségi Tanács ülésén szóba került kérdéseket. Az alábbiakban ismertetjük a sajtótájékoztatót elhangzottakat.

Szabó Endre:

Nagyon fontos volt számunkra, hogy a Miniszterelnök úrral találkozhatunk, hiszen a közszférában számos olyan téma van napirenden, amelyek nemcsak a közszolgálatban dolgozók, sőt nem elsősorban az ő számukra fontosak, hanem társadalmi szempontból is. Egyebek között például az, hogy miként alakuljon a magyar közszolgálatok jövője, hogyan alakuljon a közszolgálatokat nyújtó, az emberek életminőségét befolyásoló ellátó rendszerek sorsa. Megelégedéssel fogadtuk, hogy a Miniszterelnök úr számos kérdésben egyetértett velünk. Egyetértettünk abban például, hogy valóságos közszolgálati reform a rendszerváltás óta lényegében nem volt. Abban is egyetértettünk, hogy itt az ideje az érdemi vitának erről.

Megbeszélésünkön szó volt a közszolgálati létszámviszonyokat, a kereseti viszonyokat, az adóügyeket érintő kérdésekről is. Természetesen vannak közöttünk nézetkülönbségek, amelyeket egyébként én nem tartok valamiféle furcsa, rendkívüli jelenségnek, mert más a

Miniszterelnök felelőssége, és más egy szakszervezet teendője.

Szó esett találkozónkon az érdekegyeztetésről, a szociális partnerségről is. Jólesően tapasztaltuk, hogy Miniszterelnök úr elismeri a szakszervezetek konstruktív és toleráns szerepét. Mi azt kérjük, hogy a kormány tegyen többet a jogsértések megszüntetéséért, vagy legalábbis csökkentéséért, s azért, hogy a szakszervezeti és a munkavállalói jogok bő-

Az ezzel kapcsolatos beszélgetéseknek viszont most már arról kell folyniuk, milyen garanciát lehet adni a tízmillió magyar állampolgárnak arra, hogy mindenki azonos lehetőséggel, azonos feltétellel férhet hozzá ezekhez a javakhoz, milyen minőségi és mennyiségi garanciát lehet nyújtani a szolgáltatások igénybevevőinek. Ha egyszer közfinanszírozású a szolgáltatás, akkor nem lehet, hogy egyesek jól járnak, mások kevésbé jár-

vüljenek, a szakszervezetek működési feltételei javuljanak.

Abban bízom, sőt meggyőződésem, hogy ez a megbeszélés hasznosan hozzájárult ahhoz, hogy a következő időszakban jobban értsük egy-egy kérdésben a kormány szándékát és álláspontját, a kormány pedig fogadókészebb legyen a szakszervezetek javaslataira.

Gyurcsány Ferenc:

A közszolgálat nem a közszolgálatban dolgozók ügye. Azoknak az ügye, akik a közszolgálatot kapják. Ez legalább tízmillió ember. A közhatalom gyakorlása ilyen alapon nem magánosítható. A közhatalmat gyakorló intézményrendszer finanszírozásának, felügyeletének kizárólag állami kézben kell maradnia. Ez nem képezheti a közszolgálat reformjának tárgyát. Nem lehet a közszolgálat reformjának tárgya az sem, hogy a közszolgáltatásoknak — a tudásjavak, az egészségjavak, a kulturális javak területén — túlnyomórészt és alapvetően közfinanszírozásban kell maradniuk.

nak jól. Ugyanis nem csak akkor vagyunk egyenlőek, amikor be kell fizetnünk az adónkat, hanem akkor is egyenlőnek kell lennünk, amikor egyenlően kell hozzáférnünk ezekhez a javakhoz. Nem csak elvileg, hanem a hétköznapi gyakorlatában is. Mert ma iszonyatos különbség van abban, hogy kinek mennyi jut a közösből, ha egy kis faluban vagy egy nagy városban lakik. A közszolgáltatások reformjának legnagyobb kérdése: biztosítani az igazságos és egyenlő hozzáférést, hogy az ország ne szakadjon szét tehetősekre — akik a közösből is többet vesznek ki —, és kevésbé tehetősekre, elesettek, akik a köz javaiból nem, vagy csak alig részesedhetnek. Ha a közszolgálat, a közszolgáltatás reformja elsősorban a tízmillió emberről szól, és ehhez igazítjuk a feladatait, akkor jó úton járunk. Ha fordítva, akkor rossz az út.

Nagyon megköszöntem Szabó elnök úrnak azt a megjegyzését, amellyel történelmi életmentő lépésnek minősítette a közalkalmazottak 2002. évi 50 százalékos (Folytatás a 4. oldalon.)

(Folytatás az 3. oldalról.)

lékos **béremelését**. Azért köszönöm meg, mert újabban van aki ezt elfelejti. Ma már egészen nyilvánvaló, hogy ebben a parlamenti ciklusban túlteljesítjük azt, amit 2002-ben a bérfelzárkóztatásra vonatkozóan négy évre ígértünk. Ma már azt is látjuk, hogy az idén — mivel minden várakozást meghaladóan egyre kisebb az infláció — a reálbérek emelkedése is közelebb lesz ebben az évben a 4 százalékhoz, mint a háromhoz. S ez fontos és jó.

Egyet értettünk abban, hogy megváltoztatjuk azt a költségvetési törvényben foglalt szabályozást, amely megszünteti a **65. éven felüliek** közszolgálati jogviszonyát. Ez egy át nem gondolt képviselői indítványra született, nem kellően körültekintő parlamenti döntés volt. Nem szabad megengedni, hogy június 1.-jén hatályba lépjen.

(A Magyar ATV tudósítójának a nyilatkozat után ezzel kapcsolatban feltett kérdésére válaszolva a Miniszterelnök ezt a kiegészítést tette:

— Ehhez törvénymódosítás kell. A következő hetekben a kormány vagy a kormánypártok ezt kezdeményezni fogják. A kérdés csak az: úgy módosítjuk-e a törvényt, hogy egyből egy finomabb, pontosabb, precízebb, méltányosabb új szabályozást is készítünk. Ezt akkor tudjuk megtenni, ha gyors döntés születik.

Ha nem, akkor csak kiiktatjuk a költségvetési törvényből az erre vonatkozó eredeti szabályozást, és amikor elkészültünk az újjal, azt benyújtjuk az Országgyűlésnek. Még nem világos, melyik út lesz járható. Néhány hét kell ehhez. Ami biztos: azok az anomáliák, amelyeket felvetett ez a szabályozás, nem fognak bekövetkezni, mert a törvénynek ez a paragrafusa nem fog hatályba lépni.)

Egyetértettünk abban is, hogy át kell gondolni **a szakszervezetek működéséhez nyújtott állami támogatást**, közelíteni lehet egymáshoz az egyházak és a szakszervezetek működéséhez nyújtott állami támogatás tartalmát, módját, mértékét.

(A Klubrádió tudósítójának kérdésére — van-e már elképzelés a szakszervezetek állami támogatásának módjára, az adó 1 százalékából, vagy másképpen oldják-e meg — Gyurcsány Ferenc ezt válaszolta:

— A javaslatot a szakszervezetek fogják kidolgozni. Mi azt meg fogjuk vitatni, és a következő évi költségvetési törvénybe beépítjük.)

Egyet értettünk, hogy **a szakszervezeteknek a mainál több lehetőséget és szerepet kell kapniuk a felnőttképzés, a munkabiztonság felügyeleti területén**, hogy ki kell terjeszteni és javítani kell, hatékonyabbá szükséges tenni a **szociális párbeszéd** intézményeit. Támogatjuk

azokat az elképzeléseket, hogy alapvetően a munkáltatók és a munkavállalók befizetéseiből képződő két nagy társadalombiztosítási alapon — az egészségbiztosítási és a nyugdíjbiztosítási alapon — teremtdőjön meg a közvetlenebb társadalmi felügyelet lehetősége, s ebben vegyennek részt a szakszervezetek.

(A nyilatkozat után a Duna TV munkatársa a 13. havi bérek kifizetésének megváltoztatásával kapcsolatban és a bérfelzárkóztatásról intézett kérdést a Miniszterelnökhöz, aki így válaszolt.

— **A 13., illetve a 0. havi bérek** ügyében letezik egy alkotmánybírói beadvány. A kormány az Alkotmánybíróság döntésének megfelelően fog eljárni. A jövedelmek ügyében együttműködő, egyetértő és megértő magatartást kérek. Miután minden korábbit meghaladó volt a tavalyit megelőző kétévi bérnövekedés, és a tervezett meg fogja haladni az ideit növekedés, fogadják el a közalkalmazottak, köztisztviselők, hogy közös költségeinkből ma erre a négyéves ciklusra jellemző rendkívüli bérnövekedésre van lehetőségünk. És ne kérjenek számon rajtunk többet. Nem azért, mert nincsen szükség arra, hogy folyamatosan 3-4-5 százalékkal növeljük ezeket a jövedelmeket, hanem azért, mert közös a felelősségünk nemcsak a keresetek emelésében, hanem közös jövedelmeink elosztásában is.)

Az MKKSZ beadványa az Alkotmánybírósághoz

Semmisítsék meg a költségvetési törvény 65 éven felülieket korlátozó rendelkezését!

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága,
Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete (MKKSZ) az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § d/ pontjára hivatkozással **indítványozza**, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság

- vizsgálja meg a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 86. § (3) bekezdésének alkotmányosságát,

- **nyilvánítsa azt a Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/A § (1) és a 70/B § (1) bekezdésében meghatározott alapjogot sértő rendelkezésének és ennek alapján**

- az 1989. évi XXXII. törvény 40. § szerint semmisítse meg.

A hivatkozott törvényi rendelkezés megsemmisítésére irányuló kérelmünk **indokai**:

A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló CXXXV. törvény 86. § (3) bekezdése **módosította** a köztisztviselők jogállásáról szóló **1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 15. § (1) bekezdés f/ pontját**.

A korábbi szabályozás szerint a köztisztviselő **közszolgálati jogviszonya megszűnik a 70. életév betöltésével**.

A módosítás szerint: (A közszolgálati jogviszony megszűnik:) „f/ a 65. életév, az Állami Számvevőszéknél közszolgálati jogviszonyban álló köztisztviselő esetében a 70. életév betöltésével.”

Álláspontunk szerint ez a törvényi rendelkezés olyan **diszkrimináció**, amely az állampolgárok egy csoportját hátrányosan megkülönbözteti, hiszen az **Alkotmány 70/A § (1) bekezdése** az állampolgári jogokat bármely különbségtétel nélkül biztosítja. Vonatkozik ez az (1) bekezdésben nevesített esetekre (pl. faj, szín...) és az **„egyéb helyzet szerinti”** megkülönböztetésre egyaránt.

Az Alkotmány 70/B § (1) bekezdése szerint: „... **mindenkinek joga van a munkához, ...**”, sőt a 70. § (4) bekezdés minden magyar állampolgár számára lehetővé teszi, hogy „... **képztségének és szakmai tudásának megfelelő közhivatalt viseljen.**”

A köztisztviselők jogállásáról szóló törvény a közszolgálati jogviszonyt arra tekintettel szabályozza, hogy e jogviszonyban végzett **munkatevékenységek azonos jellegűek és azonos közegekből fakadnak**, azaz a munkatevékenység során a **közhatalmat** gyakorló szervezet alkalmazásában állnak. Ez olyan **valóságos csoportképző ismérv**, amelyből, egy-egy szervezet foglalkoztatottjait a szabályozás tekintetében **nem lehet kiemelni**.

Az a törvényi rendelkezés /Ktv. 15. § (1) bek. f/ pontja/, amely a közszolgálati jogviszony megszűnésének egyik feltételét 65. életévben állapítja meg, de ez alól **kiemeli az Állami Számvevőszéknél közszolgálati jogviszonyban álló köztisztviselőket, nyílt diszkrimináció**. Egyértelműen, indokolatlanul és méltánytalanul különbséget tesz az azonos foglalkozási csoporton belül életkorra tekintettel.

Nem látunk olyan méltányolandó társadalmi, állami **közérdeket**, amely a rendkívül összetett közigazgatási szervezetrendszer (pl. állami és önkormányzati közigazgatás; a közigazgatás központi és területi-helyi szervei) egészéből a szabályozás az életkor tekintetében kiemelhetne egy-egy szervezetet.

A **közszolgálati jogviszonyból** származó **kötelezettségeket** minden köztisztviselőnek **azonos módon kell teljesítenie és természetesen a jogok is azonos formában illetik meg**

őket, azaz a közszolgálati jogviszony megszűnése tekintetében is csak azonos feltételek állapíthatók meg.

Nem alkotmányossági kérdés, de megemlíjtük, a közvélemény előtt ismeretlen, hogy miért éppen az Állami Számvevőszék köztisztviselői tekintetében maradt meg a korábbi, 70. életéves korhatár, és ennek okai szervezetre, feladatra vagy a személyi állományra vezethetők vissza.

Az átlagosnál hosszabb szakmai gyakorlat és élettapasztalat, valamint a személyi állomány stabilitása a közigazgatás más területein is értékkel bírnak a központi közigazgatásban és a helyi igazgatásban egyaránt.

A kiemelt Állami Számvevőszéknél közszolgálati jogviszonyban álló köztisztviselők munkatevékenysége **nem különbözik** alapvetően a központi (kormányzati) közigazgatási munkatevékenységek jellegétől. **Nem különül el a teljes állami közigazgatástól**, és nem lehet más szervezetrendszerben hatályos szabályozással indokolni (pl. a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. tv. 57. § (1) bek. h/ pontja, vagy az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. tv. 20. § (1) bek. h/ pontja).

Az Állami Számvevőszék szervezetéről és működéséről szóló 1989. évi XXXVIII. törvényhez az Alkotmány 32/C § (4) bekezdése szerint a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Az Állami Számvevőszék köztisztviselőire vonatkozó szabályozás tehát egy **2/3-os törvényrészre**, amit a jelenlévő képviselők több mint felének szavazatával nem lehet módosítani. Ez az alkotmányi rendelkezés **nem lehet indok** arra, hogy az azonos jellegű és közeghez kapcsolódó jogviszonyt a Ktv. eltérően szabályozza.

Ezt a követelményt fogalmazza meg az ugyancsak 2/3-os **jogalkotási törvény** /1987. évi XI. tv. 18. § (3) bekezdése/ is: „(3) **Az azonos vagy hasonló életviszonyokat általában ugyanabban a jogszabályban, illetőleg azonos vagy hasonló módon kell szabályozni. A szabályozás nem lehet párhuzamos vagy indokolatlanul többszintű.**”

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének a 2005. év költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 86. § (3) bekezdése tekintetében **nem volt lehetősége** a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 20. § alapján a törvény előkészítésében részt vennie és az általa képviselt, védett **munkavállalói érdeket képviselni**.

A kormány megsértette továbbá a jogalkotási törvény 29-31. §-aiban leírt, a véleménynyilvánítás lehetőségét biztosító rendelkezéseket is azzal, hogy a tervezetet **nem küldte meg véleményezésre**.

Jogsértés történt a tekintetben is, hogy a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény (1992. évi XXIII. tv.) 65/A §, 65/B § és a 65/C §-ban **előírt kötelező egyeztetési kötelezettségének a kormány nem tett eleget**.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előterjesztett indítványunkban leírt indokokra tekintettel ismételtlen kérjük, hogy a 2004. évi CXXXV. tv. 86. § (3) bekezdését alkotmány sérelem okán megsemmisíteni szíveskedjék.

Budapest, 2005. január 31.

Fehér József

az MKKSZ hivatalos képviselőjére jogosult főtitkár

Fegyverünk a szó volt...

A szó, a nyilvánosság fegyverével indított ostromot az MKKSZ az elmúlt hetekben a közszolgálatban állók érdekeit sértő két törvény — a 13. havi bérkifizetésének módosítása és a jogszabály végrehajtásának anomáliái, valamint a 65 éven felüliek közalkalmazotti, köztisztviselői jogviszonyának köte-

lező megszüntetése — ellen. Példaként csokorba szedtünk néhányat a lapokban, rádióműsorokban megjelent, elhangzott nyilatkozatokból, amelyek érzékeltetik az MKKSZ kiállását a közalkalmazottak, köztisztviselők érdekeiért. Beszédes csokor! Pedig nem is teljes.

Nyolcszázezren kapnak pluszpénzt, mégis jelentős viták várhatók a következő időszakban

Utalják a nulladik havi illetményeket

A közsféra csaknem 800 ezer dolgozójának utalják ma az egyhavi illetménynek megfelelő pluszjuttatást, az úgynevezett *nulladik havi bért*. Ez váltja fel a korábban *13. havinak* nevezett pénzt, az új rendszer azonban komoly vitákat okoz. A Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára, *Fehér József* szerint *rossz, elhibázott szabályozásról* van szó. Ráadásul a 2004-es munka után járó ráadáspénzeket nem, vagy csak kis részben kapják meg az érintettek.

—Ma utalják a közszférában dolgozó csaknem 800 ezer munkavállalónak az egyhavi illetménynek megfelelő juttatást, az úgynevezett nulladik havi bért. Ezt a jogszabályok szerint január 16-án kellett fizetni, ami azonban az idén vasárnapra esett, így mára tolodott a határidő, — mondta lapunknak a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára. *Fehér József* emlékeztetett arra, hogy az egyhavi ráadáspénz korábbi elnevezése a köznyelvben 13. havi fizetés volt. Ezt a külön juttatást a köztisztviselők az év végén, a közalkalmazottak pedig a következő év januárjában kapták. Tavaly februártól azonban változtattak a szabályozáson, így egységesen januárban utalnak mindenkinek, akit ez érint.

Az egyhavi külön pénz azonban csak azoknak jár, akik január elsején jogvi-

szonyban voltak. Akinek viszont az év végéig megszűnt a munkaviszonya, vagy például nyugdíjba vonult, az nem kaphat ilyen juttatást, — hívta fel a figyelmet a főtitkár, aki éppen ezért *rossznak, elhibázottnak* nevezte a *szabályozást*. Mint mondta, ez a 112 ezres köztisztviselői létszámnak csaknem 3-4 százalékát, 4-5 ezer embert érint, akiktől így lényegében megvonták a 2004-es évre szóló pluszpénzt. Ráadásul a tavalyi munka alapján a közszférában dolgozó több munkavállaló is a megszokott összegnek csupán egytizenketted részére számíthat. A régebbi jogcím ugyanis, amely alapján a 13. havi bért kapták, tavaly februártól megszűnt, így csak a tavaly januárjára jutó részt fizetik ki. Az összeg tehát a múlt évre szóló különjutatásnak csak egytizenketted része.

— Ellentmondások vannak az

egy-tizenketted kifizetésénél is, — sorolta a további gondokat a főtitkár, aki az ügyben *egységes iránymutatást, joggyakorlatot* sürgetett nemrég a Köztisztviselői Érdekegyeztető Tanács ülésén. Mint mondta, a Pénzügyminisztérium vagy a Belügyminisztérium szerveinél dolgozó köztisztviselőknek már átutalták ezt a részt, ám az önkormányzati közigazgatási szerveknél dolgozóakra ez már nem igaz. A közalkalmazottaknál is vitatott az egytizenketted kifizetése. A szakszervezeti vezető utalt arra, hogy a *közszolgálati sztrájkbizottság és a kormány tavaly februári megállapodása szerint rendezik az egyhavi juttatás körüli anomáliát, ez azonban elmaradt*.

Fehér József reményét fejezte ki, hogy javaslataikkal az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács már januárban foglalkozik. Ezek között szerepel majd a többi között az, hogy a ledolgozott idejük alapján jogos járandóságukat azoknak is fizessék ki, akik tavaly év végéig közszolgálati jogviszonyban voltak, ám ez január elseje előtt megszűnt.

Markotay Csaba

(*Népszava, 2005. január 17.*)

Érveink a Rádió C műsorában

Műsorvezető: A közsféra csaknem 800 ezer dolgozójának utalták hétfőn, azaz tegnap az egyhavi illetménynek megfelelő juttatást, az úgynevezett nulladik havi bért. Ez váltja föl a korábban *13. havinak* nevezett pénzt. Ez az új rendszer azonban rengeteg vitát okoz. Ez a juttatás csak azoknak jár, akik január első napján munkaviszonyban állnak, ha azonban az intézmény csak január 2.-án köti meg a szerződést az alkalmazottal, akkor a munkavállaló elesik a pénztől. Január 31-én nyugdíjba vonuló, valamint az év végéig határozott idejű szerződéssel foglalkoztatott közalkalmazottak és köztisztviselők sem kaphatják meg ezt az összeget. A telefonvonalban van *Fehér József*, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalma-

zottak Szakszervezetének főtitkára. Őt kérdezzük az ezzel összefüggő ügyekről.

Fehér József: Nagyon pontosan idézte az ezzel kapcsolatos szabályokat és aggályainkat. Csak azzal egészíteném ki, hogy a 800 ezer közszolgálati dolgozó alatt nem csak köztisztviselőket, közalkalmazottakat kell érteni, hanem bírókat, ügyészeket, katonákat, rendőröket, tehát mindazokat, akik az állampolgárok számára Magyarországon a közszolgáltatásokat, az egészségügyi, a szociális, az oktatási, a közrendvédelmi, a környezetvédelmi, a munkaerő-piaci, és még sorolhatnám, milyen egyéb közszolgáltatásokat biztosítják.

Műsorvezető: Én úgy érzem, mintha bizonyos fokú kibab-

rálás lenne ez az érintettek jelentős részével. Vagy nem jól látom?

Fehér József: Köszönöm, hogy ezt ön fogalmazta meg, és talán hitelesebb, ha azt mondom: igazából nem azzal van problémánk, hogy a törvényalkotó egységesítette a kifizetés napját. Bár megjegyzem, hogy ezzel kapcsolatban is nyilván merülhetnek fel aggályok. Például, hogy miért pont január 16-án, és miért nem mondjuk decemberben kell kifizetni ezt a járandóságot?

Műsorvezető: Decemberben az emberek jobban örülnek neki, mert a karácsony, az év vége sok kiadással jár.

Fehér József: Nem kívánok találgatásokba bocsátkozni. Nyilvánvalóan gazdaságpolitikai, államháztartási okai lehetnek ennek. Ha ugyanis mondjuk decemberben fizették volna ki, az államkincstárat elhagyó összeg 30-35 milliárd forint lett volna. Ha ez kikerül karácsony előtt a kereskedelembe, az nyilvánvalóan növeli a fogyasztást. Most januárban az emberek vélhetően kevesebbet költenek ebből, valamennyit talán megtakarítanak, és ez adott esetben támogatandó politikai cél lehet. Nem ezzel van gondunk, hanem azzal, — amit ön a bevezetőjében nagyon pontosan említett — hogy megváltoztak a kifizetés jogosultságának feltételei. Mi úgy gondoljuk, hogy **ez az elvégzett munkához kapcsolódó különjuttatás**. Eddig mindig ez az elv érvényesült a gyakorlatban. Most aki mondjuk 2004. januártól decemberig a közszolgálatban dolgozott, de valamiért december 31-én elhagyta a közszolgálatot, nyugdíjba ment vagy máshova került, annak nem jár. Sőt, ahogy ön említette, aki mondjuk január 3-án lépett be a közszolgálatba, annak sem jár. Aki január 1-jén lépett be, és mondjuk 18-án valamiért elhagyja a közszolgálatot, az 17-én megkapta az időarányosan járó pénzt. Ez pontatlan, rossz szabályozás, és ezen változtatni kellett volna. Megjegyzem, ezt nem most fedeztük fel. Már 2004 februárjában jeleztük ezt a visszasságot a kormánynak, s el is fogadták az ezzel kapcsolatos kritikai észrevételeket. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy a kormány és a szakszervezetek közötti — tavaly február 24-én aláírt — sztrájkmegállapodás azt tartalmazza, hogy 2004. június végéig ezzel a kérdéssel foglalkozunk, és ezt a szabályozást pontosítjuk. Sajnos ez nem történt meg. Ebből vannak most az ellentmondások.

Műsorvezető: Tehát akkor, aki január 2.-án munkába lép, az csak jövőre kaphat nulladik havi bért?

Fehér József: Amennyiben jövőre, 2006. január 1-jén még jogviszonyban lesz.

Műsorvezető: Igen, de mi van akkor, ha december 31-én lejár az illető szerződése? Akkor se így, se úgy nem jogosult erre a juttatásra.

Fehér József: Így van, ahogy ön mondja. Mert sajnos ilyen a szabályozás. Nyilvánvalóan nem ez volt a jogalkotói akarat, de hát a törvény betűjét kell alkalmazni, nem a szellemiségét. A törvény betűje szerint ugyanis aki január 1-jén jogviszonyban van, annak jár, aki nincs jogviszonyban, annak nem jár.

Műsorvezető: Akkor a kérdés a számomra az, hogy mi alapján kaphat valaki nulladik havi bért? Mert az én logikám sze-

rint, ha januárban kapja meg valaki ezt az illetményt, akkor az az előző év munkájáért kapja. Nem így van?

Fehér József: Így kellene, hogy legyen, és korábban így is volt. Kétféle szabályozás létezett 2003 decemberéig. A parlament akkor változtatta meg ezt a törvényt, amely 2004 februárjától lépett hatályba. A korábbi szabályozás szerint egy bizonyos kör — rendőrök, katonák, köztisztviselők — számára a tárgyév december 31.-ig kellett kifizetni a 13. havi bért. A ledolgozott munkaidő arányában. Tehát, aki hat hónapot dolgozott, az hat tizenketted részt, ha valaki 12 hónapot dolgozott, az tizenkét tizenketted részt kapott. A közalkalmazottak és a bírók, ügyészek esetében a korábbi szabályozás úgy rendelkezett, hogy a tárgyi évet követő hónap január 31-ig, — hamarabb is ki lehetett fizetni, de január 31-ig mindenképpen — ki kellett fizetni. Ott is szintén a munkában töltött idő arányában állapították meg a különjuttatás összegét. Most ez az új szabályozás nem rendezi, hogy milyen arányban történjen a kifizetés. Csak azt mondja, hogy egy havi illetményének megfelelő összeg jár annak, aki január 1-jén jogviszonyban van.

Műsorvezető: - Ezt az egyhavi illetményt fel lehet fogni egyfajta jutalomnak is?

Fehér József: Ez nem magyar — és azt kell mondanom, hogy nem is közszolgálati — specialitás. Talán annyi ebben a különlegesség, hogy ezt egy törvény szabályozza, míg mondjuk a különböző szolgáltató szervezeteknél, a multinacionális cégeknél a helyi kollektív szerződések írják elő akár a 14. havi bért is. Tehát ebben semmiféle különlegesség nincsen, a világ sok országának közszolgálatában ez általános gyakorlat. Sőt, Európában nagyon sok helyen a 14. havi fizetés is jár a közszolgálat dolgozóinak. Tehát igen, ahogy ön mondta, ez ha úgy tetszik, prémium, ha úgy tetszik, bónusz, ha úgy tetszik, hűségjutalom. Akik hosszú éveket töltenek a közszolgálatban, és élethivatásnak, életpályának tekintik a közszolgálatban való munkavégzést, azok számára azt hiszem, hogy ez nem érdemtelen juttatás. És azt is szükséges elmondani, hogy nem több százezer forintról van szó, hanem átlagosan 120-130 ezer forintos illetményt kell itt érteni.

Műsorvezető: Hányan estek ki emiatt a kukacoskodás miatt ebből a juttatásból?

Fehér József: Ezzel kapcsolatban csak becslésekre tudok hagyatkozni. Ha figyelembe vesszük, hogy a közsférából — ide nem számítva a létszámcsökkentéseket, — évente a foglalkoztatottak átlagosan 3-5 százaléka távozik nyugdíjba vonulás vagy valamilyen más ok miatt, akkor bizony több tízezer emberről van szó.

Műsorvezető: A jelenlegi helyzetben mit lehet még tenni?

Fehér József: A remény hal meg utoljára, ahogy szoktuk mondani. Mi korábban is kezdeményeztük az ezzel kapcsolatos tárgyalásokat. Most is szorgalmazzuk az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács ülésének mielőbbi összehívását. Bízunk benne, hogy mind a kormányzat, mind az érintettek, — főleg az érintettek — számára egy megnyugtató, elfogadható, méltányos szabályozást fogunk találni, s a 2004-ben becsületesen végzett munka eredményeként vagy ahhoz

kapcsolódóan mindenki megkaphatja a nulladik havi pénzét, vagy nevezzük 13. havinak, vagy külön juttatásnak. A munkavállalói érdekképviselőnek természetesen ezzel kapcsolatban vannak kezdeményezései.

Műsorvezető: Mi a helyzet azokkal, akik nem a közszférában dolgoznak? Nekik ki szabályozza a 13. havi, illetve a nulladik havi illetményt?

Fehér József: Köszönöm, hogy erre ismételtelen rákérdezett. Talán nem voltam eléggé világos az előbbiekben. Mint mondtam, nem közszolgálati specialitás ez a juttatás. Mondjuk egy közművállalatnál vagy az energiaszektorban, a közlekedési cégeknél vagy máshol is tulajdonképpen általános gyakorlat az úgynevezett 13. havi fizetés, nevezzük ezen a néven. Azzal az eltéréssel, hogy ott nem országos, egységes törvény szabályozza, hanem a helyi, kollektív szerződés, amit a munkáltatók, illetve a munkavállalók képviselői kötnek akár az ágazat egészére, vagy akár egy munkahelyre. Tulajdonképpen ott is általános gyakorlat az, hogy az éves — 12 havi — fizetésen túl, jellemzően az év végén, vagy mondjuk a mérleg elfogadásakor, tehát az év folyamán plusz egyhavi juttatás jár. Nyilvánvaló, hogy ott a gazdasági eredmények nagy mértékben befolyásolják azt, hogy ez a juttatás pontosan négyheti, ötheti, háromheti, vagy akár nyolcheti bérrel egyenlő.

Műsorvezető: A szavaiból azt érzem kicsendülni, hogy a 13. havi illetménynek sokkal nagyobb hagyománya van, mint a nulladik havinak.

Fehér József: Megmondom őszintén, az zavar a legkevésbé, hogy minek nevezzük ezt a pénzt. A köznyelv ezt valóban 13. havi fizetesként ismeri. Bár vannak ezzel kapcsolatos nyelvi kifogások, amelyeknek a képviselői azt mondják, hogy egy évben nincs 13 hónap. Természetesen nem az elnevezés a lényeg. De talán így könnyebb megérteni, hogy 12 hónap után jár egy 13. havi. Gondoljunk csak arra, hogy a nyugdíjasok számára — az aktív munkavállalók örömére — ebben a kormányzati ciklusban 2006-ig kiteljesül a 13. havi nyugdíj. Tehát valóban nem közszolgálati specialitásról van szó. Azt tartom legfontosabbnak — és ezt minden különösebb magyarázkodás nélkül mondhatjuk: — hogy, az általában sem magas fizetésű közszolgálati munkavállalókat egyéves munka után illesse meg egyhavi külön juttatás, és ha lehet, akkor még karácsony előtt.

Műsorvezető: Nagyon szépen köszönöm Fehér Józsefnek, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete főtitkárának, hogy rendelkezésünkre állt.

Fehér József: Én is köszönöm a lehetőséget.

(Rádió C, 2005. január 18.)

Anomáliák a 13. havi fizetés körül

(A Magyar Rádió Déli Krónika című műsorában 2005. január 26-án sugárzott interjú rövidített változata)

Nulladik havi járandóság lett a korábban 13-dik havi fizetésből: 2004 februárjától változott a jogszabály. Korábban a munkában töltött idő arányában kaptak 13-dik havi fizetést a jogosultak, most viszont magához a jogviszonyhoz köti a kifizetést az új szabályozás. A rendelkezés értelmezésével is adódnak gondok. Az érdekvédők abban bíznak, hogy sikerül megállapodni a mindenki által méltányosnak tartott feltételekről.

— *Alkotmánybírósághoz fordul a Független Rendőrszakszervezet a 13. havi illetmények miatt. Az érdekképviselő szerint ugyanis a munkáltató helytelenül értelmezte az új szabályozást és az illetményeknek, a jogos járandóságnak csak bizonyos százalékát, egytizenketted részét fizeti ki. A közszférában dolgozó, csaknem 800 ezer munkavállalót hogyan érinti a jogszabályváltozás?*

— Nagyon sok ellentmondás van az úgynevezett 13. havi fizetés, vagy ahogy most nevezik, a nulladik havi juttatás kifizetésével és jogosultságával kapcsola-

latban — jelentette ki **Fehér József**, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára. 2004. február elsejétől egy egységes szabályozás érvényes, amely szerint a tárgyév január elsején jogviszonyban lévőknek jár január 16-i kifizetéssel az úgynevezett külön juttatás, vagy nulladik havi fizetés. Ezzel kapcsolatban az egyik ellentmondás az, hogy a 2004-re vonatkozó járandóságot nem rendezi a szabályozás, illetve a rendőrség, közigazgatás. A fegyveres szerveknél az úgynevezett egytizenkettedet fizették azért, mert a korábbi szabályozás szerint a tárgyév végéig kellett ezt kifizetni, tehát úgy értelmezik nagyon sokan — és meg kell mondjam helyesen —, hogy ha 2004. egész évre nem is jár, 2004 januárjára az egésznek az egytizenketted része jár. Sokan pedig úgy gondolják — és ez vélhetően nem alaptalan —, hogy amit 2005. január 17-én kifizetnek, az 2005. évi járandóság, ezért a 2004. nincs elrendezve. De a 2005. évi kifizetésekkel kapcsolatban is igen jelentős problémát okoz az, hogy a törvény egyetlen feltételhez, a január elsejei jogviszonyhoz köti a kifizetést, tehát ha például valaki

2004 egész évet végigdolgozta, de 2005. január elsején már nem volt jogviszonyban, számára egyetlen fillért nem fizetnek. Vagy mondok másik példát. Ha valaki 2005. január másodikán lépett be, annak sem jár, viszont ha valaki 2005. január elsején jogviszonyban volt, de január 5-én kilépett, annak 16-án, a szabály szerint ki kell fizetni egy havi illetményt. Feltételezhetően nem ez volt a jogalkotó szándéka. Korábban is kezdeményeztük, hogy rendezzük ezt az áldatlan állapotot, sajnálatos módon a kormány erre nem volt fogékony. Bízunk abban, hogy az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács hamarosan tartandó ülésén ezt megnyugtatóan tudjuk rendezni.

— *A több mint 110 ezres köztisztviselői létszámnak körülbelül hány százalékát érinti ez a helyzet?*

— A közigazgatásban dolgozók egy része megkapta a 2004. évi munkája után járó egytizenketted részt, de például az önkormányzati tisztviselők jelentős része ezt sem kapta meg. Hiányzik viszont tizenegy-tizenketted, és ezért fordultak a szakszervezetek az Alkotmánybírósághoz.

Teljesítőképesége határán a közszolgálat

Az állami szféra több mint nyolcezer dolgozója kerül az utcára idén, azaz több mint tízszázalékos karcsúsítást szenved el a jelenleg hetvenezer fős központi közigazgatás. Az, hogy önkormányzati területről hány közalkalmazottat bocsátanak el, csak a települések költségvetésének elfogadásakor derül ki. Ugyanakkor biztosra vehető, hogy a második fél évben leépítések várhatóak főként a közoktatásban és a szociális területen, így idén összesen akár tízezernél is többen kényszerülhetnek távozásra a közszektorból. Fehér József, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének (MKKSZ) főtitkára szerint a szakmai szempontokat nélkülöző, pusztán pénzügyi megfontolású leépítésekkel teljesítőképesége határához ért a közszolgálat.

Nem született döntés arról, hogy a közigazgatásból hány ember kerül utcára — hangoztatja a kormány. Ez mondhatni így is van, ám Draskovics Tibor tavalyi bejelentése óta a közszektor, azon belül is a köztisztviselői kar tudja, hogy idén több ezren elveszítik munkájukat. — A 2005-ös béremelések és a 13. havi fizetés fedezetét az öt százalékkal csökkentett előirányzatokból kell kigazdálkodni. Ez lehet szervezeti átrendezés, a munkafolyamatok átgondolása, vagy épen létszámcsökkentés, — jelentette be még szeptemberben a pénzügyminiszter. A kabinet negyven, későbbi korrekciója szerint negyvenkét milliárd forintot fordít az elbocsátások miatt esedékes végkielégítésekre, — tette hozzá Draskovics.

Saját bejelentésének „eminens” módon eleget téve elsőként a pénzügyminiszter, később pedig számos tárca már tavaly elrendelte és végrehajtotta a létszámcsökkentést, de például a Földművelésügyi Minisztérium több mint ezer dolgozója március végén kap felmondólevelet, — tudtuk meg Fehér Józseftől. A tárcavezetők ugyanakkor megkímélték saját apparátusukat, így elsősorban azoknál a szervezeteknél, például az APEH-nál, a VPOP-nál történt meg a leépítés, ahol közvetlenül az állampolgárokat szolgálja a közigazgatás, — tette hozzá az MKKSZ főtitkára.

Fehér szerint a hatszázalékos béremelés, valamint az idén januárban kifizetett tizenharmadik havi fizetés helybeni kigazdálkodása összesen legalább nyolcezer központi közigazgatásban dolgozó elbocsátását jelenti. Ez a hetvenezer fős apparátust figyelembe véve több mint tízszázalékos karcsúsítást jelent. Az érdekvédő emlékeztetett arra, hogy a kormány 2003. decemberében, mindenféle egyeztetés nélkül már elbocsátott 6900 köztisztviselőt.

Az, hogy az önkormányzati szférában hány embertől kell megválni, csak a települések költségvetésének február végén esedékes elfogadása után derül ki. A közalkalmazottak januártól 7,5, szeptembertől pedig újabb 4,5 százalékos béremelésben részesülnek, de az emelés legalább 1,5 százalékat ugyancsak helyben kell kigazdálkodni. Ez Fehér szerint

várhatóan leépítések árán valósulhat meg. A főtitkár a két lépésben végrehajtható béremelés miatt két elbocsátási hullámra számít, s úgy véli, várhatóan a szeptemberi emelés jár majd jelentősebb leépítéssel, ami leginkább a szociális ágazatot és a közoktatást sújtja majd. Bár nem kívánt jóslatokba bocsátkozni, véleménye szerint a központi közigazgatásban végrehajtott leépítésekkel együtt összességében tízezernél többen kényszerülhetnek idén a közszolgálat elhagyására.

— Az önkormányzati közigazgatás mára elérte teljesítőképeségének határát, hiszen 1996., azaz a Bokros-csomag óta folyamatosan csökken a létszám, míg a feladatok megmaradtak, vagy éppen nőttek, — fogalmazott Fehér. A szakszervezetek nem állítják, hogy a közszektor jelenlegi létszámahoz vagy struktúrájához ne lehetne nyúlni, — hangsúlyozta —, ám azt elfogadhatatlannak tartják, hogy a kormány szakmai szempontokat nélkülöző, pusztán pénzügyi, takarékosági megfontolásból hajtson végre vagy kényszerítsen ki létszámleépítéseket. Ráadásul a tapasztalatok azt mutatják, hogy az elbocsátásokkal nem a bürokrácia, hanem a lakossági szolgáltatások színvonala csökken.

Nem mindegy ugyanis, hogy egy négyszáz fős minisztérium válik meg húsz munkatársától, vagy egy nyolcvanfős környezetvédelmi felügyelőség küldi el tizenöt szakemberét, — húzta alá Fehér József. Szerinte ez a folyamat hosszú távon kontraszelektiót okoz, hiszen a jövőt jelentő fiatal köztisztviselők és a közalkalmazottak sokszor maguktól hagyják el a közszolgálatot, és nem is akarnak oda visszatérni. Tekintettel arra, hogy a kormányprogram folyamatos bérfelzárkóztatást, kiszámítható életpályát, biztonságot ígért a közszférának, Fehér József a „legkiszámíthatatlanabb partnernek” nevezte a kormányt.

Bár az elbocsátások egyik oka a tavalyi 13. havi bér kifizetése, egyelőre nincs megoldás arra, hogy az a több ezer közszolga is megkaphassa e járandóságát, akiket év végén nyugdíjaztak, vagy júniusig bocsátottak el, tehát hat hónapos felmondási idejük még tavaly lejárt. A kormány 2003-ban ugyanis úgy módosította a vonatkozó szabályozást, hogy a tizenharmadik havi bért csak a következő év elején és csak azoknak fizetik ki, akiknek január elsején még közszolgálati jogviszonyuk van.

Szakértők véleménye szerint a kormány új rendszere „torz”, hiszen a tizenharmadik havi fizetést világszerte az egész éves teljesítménnyel összefüggésben, annak elismerésére adják. A kabinet által „nulladik havi” fizetésre átkeresztelt tizenharmadik havi bérnek azonban semmi köze az előző esztendőhöz, így míg egy egész évet ledolgozó, ám év végén nyugdíjazott közszolga semmit, addig az adott évben akár egy napig közszolgálati jogviszonyban álló személynek is egyhavi illetményt biztosít.

Bákonyi Ádám

(Magyar Nemzet 2005. január 26.)

Tizenharmadik havi bér: alkotmányos jogsértés?

Sérti a jogbiztonságot a tizenharmadik havi juttatás kifizetésének megváltoztatása a közszférában — állítják a szakszervezetek. Az Alkotmánybírósághoz is fordulnak ebben az ügyben.

2004. január elsején lépett hatályba a közszférában dolgozók tizenharmadik havi illetmény-kifizetésének egységesítéséről szóló rendelkezés, az érintettek azonban csak most szembesülnek azzal, hogy tulajdonképpen egyhavi fizetésük elmaradt, s az összességében több mint százmilliárd forint tavaly az államháztartási hiányt csökkentette.

Fehér József, a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára lapunknak elmondta: a kormány a szociális partnerek ellenkezését figyelmen kívül hagyva változtatta meg a külön juttatás kifizetésének szabályait úgy, hogy annak időpontját — az egységesítés jegyében — január 16-án határozta meg. *Korábban a munkáltatók, így az önkormányzatok számára is csak a kifizetés végső határidejét szabták meg*, s a rendelet mozgási lehetőséget biztosított számukra. A gyakorlat szerint a köztisztviselők a tárgyév december 31-ig, míg a közalkalmazottak, a bírák és az ügyészek a következő év január 31-ig, kapták meg a pénzt. Az egységesítés nemcsak a kifizetés napját merevítette szabályba, hanem a jogosultság feltételét is — hívta fel a figyelmet a főtitkár. A szakszervezet beadványt készít az Alkotmánybíróság számára, mert elfogadhatatlannak tartja, hogy míg az, aki január 1-jén jogviszonyban van, jogosult a pluszjuttatásra, ugyanakkor azt, aki az előző év december 31-én elhagyta a közszolgálatot — akár nyugdíjazás miatt is —, nem illeti meg a tizenharmadik, új nevén nulladik havi fizetés.

A taláros testület vizsgálatát indítványozza a szakszervezet a *közszolgálati jogviszony korlátozása* miatt is. A köztisztviselői törvény ez évtől úgy módosult ugyanis, hogy a köztisztviselő közszolgálati jogviszonya a hatvanötödik életév betöltésével megszűnik, az Állami Számvevőszéknél dolgozó köztisztviselők esetében azonban maradt a hetvenéves korhatár. (Jelenleg a 110 ezres közigazgatási állomány alig két százaléka — kevesebb mint 2500 köztisztviselő — idősebb 62 évesnél, vagyis nem töltötték be az öregségi nyugdíjkorhatárt.)

Ezt a törvényi rendelkezést az MKKSZ *nyílt diszkriminációnak* tartja, ami indokolatlanul és méltánytalanul különbséget tesz egyazon foglalkozási csoporton belül. Fehér kifejtette: a közszolgálati jogviszonyból származó kötelezettségeket minden köztisztviselőnek azonos módon kell teljesítenie, és természetesen a jogok is azonos formában illetik meg őket, azaz a közszolgálati jogviszony megszűnésénél is csak azonos feltételek állapíthatók meg. Az érdekvédő elmondta: álláspontjuk szerint a *kormány megsértette a jogalkotási törvényt, mert a tervezetet nem küldte meg véleményezésre az érdekvételeknek.*

Felvetésünkre, hogy a tizenharmadik havi juttatás kifizetésének megváltoztatása miatt miért csak most keresnek jogorvoslatot, a főtitkár elmondta: többször kezdeményeztek tárgyalásokat az ügyben, a kormány azonban visszautasította megkeresésüket.

Kun J. Erzsébet
(Népszabadság, 2005. február 2.)

Idén is lesz!

Köztisztviselők és Közalkalmazottak XVII+II. Sakkversenye

Magyarország legnagyobb amatőr sakkversenye volt 1973-1989 között a **Közalkalmazottak Szakszervezetének Sakkversenye (Magyar Hírlap Kupa)** amelyen a munkahelyi selejtezőket, válogatásokat beszámítva évi 7-8000 főre becsülték az indulók számát. Hosszú szünet után, a régi hagyomány felélesztésével, 2004. április 3.-án rendeztük meg Budapesten, a Puskin utcai székházban a **Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének XVII+I. Sakkversenyét.**

2005. április 2.-án kerül megrendezésre szintén a Puskin utcai székházban a

Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének XVII+II. Sakkversenye

A verseny helye, ideje: Budapest V. ker. Puskin u. 4.
2005. április 2. szombat (9⁰⁰-18⁰⁰)

9⁰⁰-12³⁰ I-V. forduló

12³⁰-14⁰⁰ ebéd, szünet

14⁰⁰-17³⁰ VI-XI. forduló

17⁴⁵ Eredményhirdetés

A résztvevőkről: Szeretettel várjuk a régi versenyek, valamint a tavalyi verseny résztvevőit és természetesen az újabb jelentkezőket is.

A verseny formája: 11 fordulás egyéni, svájci rendszerű, 15-15 perc játékidővel.

Mivel a hagyományoknak megfelelően amatőr versenyt rendezünk, ezért a **2000 ÉLŐ pont** feletti értékszámokkal rendelkező sakkozók jelentkezését nem fogadjuk el! (A pontszámokat a sakkszövetség hivatalos listája alapján ellenőrizzük.)

Előzetes jelentkezési határidő: 2005. március 24. 16³⁰

A jelentkezést a lap alján található címre kérjük elküldeni.

A következő adatokat kérjük megadni: Név; A születési hely, idő; Lakcím; Munkahely; Telefon; E-mail

Budapest, 2005. február 16.

Fehér József

MKKSZ főtitkár

a szervező bizottság elnöke

Thár Ferenc

főszervező

a szervező bizottság titkára

ThárFerenc

Országos Lakás- és Építésügyi Hivatal vezető-főtanácsos

E-mail: ferenc.thar@bm.gov.hu

Tel:441-1554, FAX:441-1450

A közszolgálat húsz szakszervezetének és két szakmai szövetségének levele Gyurcsány Ferenchez

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Ismereteink szerint megtörtént az a belső egyeztetés, amelynek alapján **kormányzati döntés várható** a közszolgálat humánpolitikai reformjáról, s ehhez kapcsolódóan **az egységes közszolgálati törvény megalkotásáról**.

E levél aláírói – a rendvédelem és a közigazgatás területén működő szakmai és munkavállalói érdekvédelmi szervezetek képviselői – a kormány konstruktív partnereként részt kívánnak venni a közszolgálati foglalkoztatással kapcsolatos szabályok korszerűsítésében.

Örömeinkre szolgálna, ha a kormány erre lehetőséget biztosítana.

Álláspontunk szerint **a korszerűsítésnek** – a közszolgáltatásokat igénybe vevők érdekében - **a nagyobb teljesítményre képes, szolgáltató állam megteremtését kell eredményeznie**. Mindezek alapján a közszolgálati személyzetpolitika egyik kulcskérdésének tekintjük, hogy a kormány tegye egyértelművé: **a rendvédelmi és a közigazgatási feladatellátás az állam közhatalmi funkcióinak gyakorlását jelenti**. Ezen állami – közszolgálati - tevékenység értékét kizárólag a kormányzat képes és jogosult megállapítani, tekintettel arra, hogy a sikeres kormányzati munka feltételrendszerének egyik eleméről van szó.

A köztisztviselők szolgálják az állampolgárokat és hozzájárulnak a központi és a helyi hatalom stabilizálásához. A rendvédelmi szervek személyi állománya - magas szakmai és fizikai követelményeknek eleget téve - szinte állandó készenléti szolgálatot lát el. Ez mind a közigazgatásban, mind a rendvédelmi szerveknél dolgozók esetében olyan többlet kötelezettségeket és különösen szigorú felelősségi rendszert jelent, amely miatt **továbbra is indokolt a köztisztviselői jogállás és a szolgálati jogviszony – a közszféra más ágazataiban foglalkoztatottakétól - elkülönülő szabályozása**.

Az általunk képviselt szakemberek, munkavállalók **nem tudják elfogadni** sem az egységes közszolgálati törvény koncepcionális megalapozottságát, sem **az egységes törvény megalkotására vonatkozó szabályozási elgondolásokat és módszereket**.

Megtévesztőnek és morálisan is kifogásolható megnyilatkozásoknak tartjuk azokat a megismétlődő állításokat, amelyek szerint a rendvédelem és a közigazgatás területén dolgozókat az ún. privilégiumaikhoz való ragaszkodás, a megszerzett előnyök tartósításának szándéka motiválja akkor, amikor a közszférára vonatkozó egységesítő szabályozással kapcsolatos ellenvetéseiket hangoztatják.

Nem kifogásoljuk – sőt: általunk is képviselt közalkalmazottak érdekében mi is **kezdemenyezzük** -, hogy a közszféra munkavállalói kötelezettségeikkel és felelősségi viszonyaikkal arányosan részesüljenek a különböző béren kívüli juttatásokból és más kedvezményekből, mert mi is fontosnak tartjuk, **hogy megszűnjenek az e területen dolgozók közötti indokolatlan és bizonyíthatóan méltánytalan különbségek**.

Meggyőződéssel állítjuk azonban, hogy a különböző juttatások indokolt egységesítése, a jogviszonyok közötti rugalmas átmenet biztosítása, a jogintézmények harmonizációja **nem teszik szükségessé** – az össze nem hasonlítható munkavégzési körülmények, az egyformán nem érvényesíthető követelmények, az eltérő teljesítmény-elvárások pedig **nem teszik lehetségessé - a foglalkoztatási jogviszonyok egyetlen, egységes törvénybe történő foglalását**.

Tisztelettel azt kérjük Miniszterelnök úrtól, hogy döntése előtt ismerje meg a közigazgatás személyi állománya teljesítőképeségének növeléséről szóló kormányzati javaslatot támogató álláspontunkat is.

Ezúton is kifejezésre juttatjuk, hogy – szakmai és érdekvédelmi alapon egyaránt - **érdekeltek vagyunk a közszolgálat versenyképességének, rugalmasságának, a helyi viszonyokhoz és az aktuális feladatokhoz való alkalmazkodó képességének növelésében, amelyet – szerintünk – csak egy differenciált és decentralizált humánpolitikai rendszer biztosíthat**.

Budapest, 2005. január 31.

Dr. Bárdos Judit főtitkár Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete

Dési Albert elnök Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Szakszervezete

Fehér József főtitkár Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete

Dr. Gyergyák Ferenc főtitkár Köztisztviselők Szakmai Szervezeteinek Szövetsége

Dr. Tamás István elnök Oktatási Minisztérium Szakszervezete

Michalkó Péter elnök Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Dolgozók Országos Szakszervezeti Tanácsa

Schneider Istvánné elnök Társadalombiztosítási Dolgozók Szakszervezete

Dr. Szabó Lajos elnök Magyar Közigazgatási Kar

Sziklavári Vilmos elnök Külügyminisztériumi DolgozókÖnálló Szakszervezete

Gábor Mária, a Köszolgálati Szakszervezetek Szövetségének (KSZSZ) alelnöke 2005 december 31.-én arról értesítette levélben Gyurcsány Ferenc kormányfőt, hogy a Köszolgálati Szakszervezetek Szövetsége 13 tagszervezetének kérésére a KSZSZ csatlakozik a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezetének kezdeményezéséhez.

Az MKKSZ elnökségének állásfoglalása

„A közigazgatás személyi állománya teljesítőképességének növeléséről (a köztisztviselői rendszer fejlesztésének koncepciójáról) készült kormány-előterjesztés” tervezetéről (továbbiakban: Tervezet).

I.

Általános megjegyzések

Az Elnökség kiinduló megállapítása az, hogy a **Tervezetet képező előterjesztésekben** (a Vezetői összefoglaló, Előterjesztés, 1. sz. melléklet és a kormányhatározat tervezet) **foglaltakat szakmailag kiérleltnek, kormányzati döntéshozatalra alkalmasnak tartja, ezért támogatja.** Ez a vélemény nem jelenti azt, hogy az Elnökség figyelmét elkerülték volna olyan tárgykörök és vitapontok, amelyek az előterjesztésben pontosabb kifejtést, meggyőzőbb érvelést és a tapasztalatokból adódó következtetések határozottabb levonását igénylik. Ezek kisebb hányadát célszerű a Tervezetben, nagyobb részét a kormány döntéseinek meghozatalát követő munkafázisban egyeztetni és elfogadtatás tárgyává tenni.

Az Elnökség álláspontja szerint a Tervezet a legfontosabb témakörökre összpontosít azáltal, hogy:

- a szervezeti és a személyzeti stabilitás,
- a személyi állomány szerkezete és
- a teljesítmény ösztönzése

köré csoportosítható kérdések elemzésére irányítja a kompetens döntéshozók figyelmét. Fontos az is, hogy a Tervezet nemzetközi és hazai tapasztalatok alapján valós helyzetelemzésre támaszkodva, a tanulságok következetes feltárásával tesz javaslatokat rövidebb és hosszabb távon megoldható feladatokra.

Az Elnökség támogató álláspontja külön hangsúlyozandó elemének tartja azt, hogy **az előterjesztés irányító gondolatát a köztisztviselői életpálya, mint intézményesült érték melletti kiállítás jellemzi.** Lényeges megállapítás az is, hogy a követelmények, a feladatok, a közigazgatási szolgáltatások magasabb minőségéhez szükséges változásokhoz való alkalmazkodás kötelezettsége csak az élethivatásnak tekintett pályaut-rendszerben teljesíthető.

Az Elnökség egyetért azzal is, hogy az 1992-ben **törvényben intézményesített életpálya-modell az az alap,** amelynek időnkénti továbbfejlesztési célzatú korrekciója a köztisztviselőknél, a kormányzatnak - a közigazgatás hatékony, szakszerű működése folytán -, a társadalom különböző rétegeinek és az egyes állampolgároknak egyaránt érdeke.

Az Elnökség nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a **közigazgatás teljesítőképessége növelésének** ilyen módon **mindenkori meghatározó tényezője a személyi állomány** kvalitása, hivatástudata és felelősségvállalása. Mindezek olyan elvárások, amelyek csak kiegyensúlyozott élet- és munkakörülmények, garantált foglalkoztatási, biztonsági és érdekeltségi elemekre épülő teljesítményorientált feltételrendszerben juthatnak kifejezésre. A Tervezetet az Elnökség alkalmasnak tartja annak érzékeltetésére is, hogy a **közigazgatás átfogó modernizálása,** működésének az ország társadalmi-gazdasági fejlődésében valós felhajtó erővé, valamint EU-konformmá tétele **nem lehetséges a személyi állomány feltételrendszerének hosszabb távra harmonikus viszonyokat teremtő rendezése nélkül.**

Az Elnökség véleménye szerint a Tervezetben a kormányhoz intézett (és remélhetően elfogadásra kerülő) javaslatok gyakorlati hasznosításának esélyeit költségvetés-politikai kényszerek veszélyeztethetik. A költségvetési tervezés szigorja előbb „tizedelheti” meg a közigazgatási apparátusokat, mint ahogy a Sárközy professzor kormány megbízott által kidolgozott koncepciónak megfelelő törvényalkotási folyamat beérett állapotba kerülne.

A Tervezet több vonatkozásában illeti – vitathatatlannal reális – kritikával az évek során kialakult állapotokat, s a napjainkban is zajló folyamatokat, azoknak a személyi állományra és a feladatellátás színvonalára gyakorolt negatív hatásait. Vannak továbbá olyan megállapításai is, amelyek alaposabb megfontolásra érdemesek.

II.

Részletes vélemény

1. Az előterjesztés szerint a fejlett országokban a **karrier típusú rendszereket** a költségtakarékosság, a hatékonyság növelése érdekében a **decentralizáció, a munkáltatói önállóság növekedése jellemzi.** Az Elnökség egyetért azzal is, hogy a szakmai összetételt illetően hatékony módon egyre kevésbé hozhatók centrális döntések. A területi gazdasági-társadalmi sajátosságok eltérései más személyzeti igényeket határoznak meg.

Az Elnökség megjegyzi: kötelező létszám-normatíva hiányában **hazánkban sincs korlátozva például az ön-**

kormányzati hivatalokban a munkáltató mozgásteret a feladat, az alapellátás teljesítéséhez szükséges szervezeti és létszámfeltételek tekintetében. Elvileg a szakigazgatási szervezet tagolódása és szakember struktúrája ma is kifejezhetné, hogy adott esetben un. iskola-városról, turisztikai centrum településről, vagy ipari, mezőgazdasági profilú körzetről, stb. van szó.

Az a tapasztalat, miszerint elsődlegesen érvényesül a díjazásban történő decentralizáció, már több magyarázatot igényel. Az egyik: a decentralizáció — a kormányprogramban leírt szándékokkal ellentétben — változatlanul vontatott és késedelmes folyamat. A másik: az önkormányzatok jegyzői legalább 70 százalékban központilag meghatározott, jogszabályokban rögzített államigazgatási szerepkörű jogalkalmazói feladatellátásért felelősek. Ilyen viszonyok között a díjazásnak egységes nomenklatúrás mellőzése több tekintetben megkérdőjelezhető, sőt igazságtalan lenne.

Az Elnökség véleménye szerint az viszont — körülmények megvalósulása változatok kidolgozásával — **nem zárható ki, hogy a díjazásban az un. automatikus elemekhez képest növelhető legyenek a teljesítményhez kötődő elismerési módok.** Természetesen annak figyelembe vételével, hogy a munkáltatói szubjektivitás ne veszélyeztethesse az egyenlő munkáért azonos bér elvének érvényesülését, illetve ez ne generálhasson az országban azonos feladatellátás esetén indokolatlan területi béregyenlőtlenségeket.

2. Az Elnökség a mai helyzetben kevés lehetőséget lát annak objektív regisztrálására, hogy mely feladatok nem teszik szükségessé felsőfokú képzettség előírását az igazgatás egyes munkaköreiben. Nagy valószínűséggel erre csak a Sárközy professzor törvény-tervezetei elfogadását követően a végrehajtási szabályok adhatnak jobb esélyt.

3. Az Elnökség **nem tartja kizártnak, hogy az ügykezelők integrálhatóak az érettségizett ügyintézők előmeneteli rendszerébe.** Ez azonban csak nagyfokú differenciálás révén realizálható. Itt sem mellőzhető a munkakörök átfogó revíziója és újrafogalmazása, ami szintén roppant nagy volumenű, időigényes, későbbre ütemezhető feladat.

4. Időszerezése miatt feltétlenül üdvözlendő, de megkésettnek tűnik az a javaslat, mely szerint **ki kell alakítani a közszolgálati életpálya munkaerő-megtartó képességének stratégiáját**

5. Az előbbivel függ össze, hogy **a személyi állomány kedvezőtlen korösszetételéből adódó hátrányos**

helyzet áthidalása érdekében a fokozatos visszavonulás lenne kívánatos. Ugyanakkor a létszámcsökkenések „célrétege” az idősebb korosztály, a nyugdíjasok vagy a nyugdíjkorhatár közelében lévők.

6. Az Elnökség alapvetően egyetértve a teljesítmény-ösztönzés előtérbe helyezését szolgáló érvekkel és javaslatokkal, támogathatónak tartja, hogy:

- az illetményrendszerben a jó munka honorálása domináljon, de helyénvalónak látja a **munkaidőn túli munkahelyi jelenlét anyagi** elismerését is, mivel a munkáltatók ma már illegális módon tartósítják, elvárják, megkövetelik a napi 10-12 órás munkahelyi munkavégzést
- **a helyi szervezetben végzett munka elismerése növekedjen.** Figyelembe kell venni azonban azt is, hogy ha — a szakmai koncepcióknak megfelelően — a minisztériumokban profilváltásra kerül sor és dominánssá válik a stratégia-alakító, jogi szabályozó, tájékoztató-ellenőrző, felügyeleti tevékenység, akkor az ott dolgozó szakemberek ez irányú tevékenységét garantáltan az illetményben szükséges kifejezésre juttatni.

7. Az átláthatóbb, egyszerűbb díjazási rendszerre vonatkozó elképzelés az Elnökség szerint **pártolendő.** Kérdéses azonban, hogy elégséges-e ezt az illetménykiegészítés és a vezetői pótlék alapilletménybe építésére redukálni. **Vitatható továbbá, hogy ehhez nem szükséges többletforrás.** Másfelől pedig felvetődik az illetményalap sorsa, mint olyan meghatározó intézményé, amelytől több más juttatás mértéke is függ.

8. Az Elnökség megállapítása az, hogy **a Tervezet változatlanul legkevésbé meggyőző része a teljesítményelvű díjazást objektíven és szakszerűen megalapozó teljesítmény-értékelés működőképes rendszerre alakítása,** a mai diszfunkcionális gyakorlat meghaladásának mikéntje.

9. A Ktv. módosításainak javasolt témái tekintetében az Elnökség — az egyetértés mellett — igényli a szervezeti változásokat generáló decentralizációs és deregulációs kormány-határozat feladatai ütemezésének összehangolását.

10. A jelentőségének megfelelő értelmezés és megértetés érdekeinek szem előtt tartásával az Elnökség indokoltnak tartja a Tervezetben hangsúlyosabbá tenni a közigazgatás személyi állománya korszerkesztésében és szakmai összetételében kialakult ellentmondásokat, a negatív jelenségek láttán a korrekciók elmaradásának veszélyeit. A Tervezet kerüli a szóhasználatot, de ki kell mondani: **a szakmailag nagy tapasztala-**

latú, tekintéllyel rendelkező, mintául szolgáló közigazgatási „derékhad” hiányáért az utóbbi évtized kiszámíthatatlan és bizonytalan kormányzati személyzetpolitikája okolható.

Az Elnökség véleménye szerint az utánpótlási folyamat szervezetlensége, a pályára kerülés esetlegessége, a pályavonzás és a pályán maradás kiszámíthatatlansága eredményezte ezt. Egyértelműen igazolható, hogy 2001-ben a viszonylagosan nagyobb bért és béren kívüli juttatásokat kilátásba helyező Ktv- módosítás indított el a fiatal generáció körében nagyobb érdeklődést a közigazgatás iránt. **Az elmúlt 2-3 évben** az anyagi elismerés devalválódása, és a létszámcsökkentések miatt megrendült a foglalkoztatási biztonságérzet, **csökkent a vonzó is.**

Az Elnökség szerint látni és láttatni szükséges: a közigazgatás rendeltetésszerű működéséhez létérdek, hogy munkaszervezeteiben egy időben dolgozzon együtt több egymást követő korosztály. A beilleszkedés, a tapasztalatszerzés, a magatartásformálás érdekei indokolják ezt. Az ehhez szükséges feltételeket csakis a kormány teremtheti meg. Sokat kockáztat az a kormány, amely mellözi ezt.

11. Az Elnökség szükségesnek tartja annak határozott kimondását a Tervezetben: **a jó közigazgatás költségigényes, de a gyenge határfokú még drágább.** Az „olcsó állam” frázisa helyett a kormány *a szükségesnél nem drágább* közigazgatás jelszavát tegye magáévá.

12. Az Elnökség fontosnak tekinti, hogy a Tervezet juttassa kifejezésre azt a nagy horderejű tény, hogy **a demokratikus jogállami intézményrendszer közjogi feltételrendszerét,** a szervezeti, jogállási átalakulások szervezési feladatait a rendszerváltás kezdetétől **a közigazgatás személyzete készítette elő és hajtotta végre.** Ezzel felelősségtudatból és a változásra való képességéből is jelesre vizsgázott. Ha jobb feltételek között láthatja el közszolgálati funkcióját, a társadalom ennek csak előnyeit élvezheti.

III.

Következtetések

1. Az MKKSZ Elnöksége mindezekre figyelemmel a közigazgatási személyzetpolitika kulcskérdésének tekinti, hogy a kormány tegye egyértelművé: **a közigazgatási feladatellátás az állam közhatalmi funkcióinak gyakorlását jelenti.** Ez a köztisztviselők olyan többletkötelezettségei és különösen szigorú felelősségi rendszerében nyer kifejezést, amely miatt **a köztisztviselők jogállásának minden más foglalkoztatási jogviszonyhoz**

képest továbbra is elkülönült szabályozását teszi indokolttá.

2. A köztisztviselők nem tudják elfogadni sem az **egységes közszolgálati törvény koncepcionális megalapozottságát,** sem az egységes törvény megalkotására vonatkozó szabályozási elgondolásokat és módszereket. *(A fenntartásokat, a foglalkoztatás- és személyzetpolitikai indokokat, a közigazgatási szakmapolitikai érveket az MKKSZ Elnöksége többször is megfogalmazta.)*

3. A közigazgatásban dolgozók megtévesztőnek és morálisan is kifogásolható megnyilatkozásoknak tartják azokat a megismétlődő állításokat, amelyek szerint a köztisztviselőket az ún. privilégiumaikhoz való ragaszkodás, a megszerzett előnyök tartósításának szándéka motiválja, amikor a közzszférára vonatkozó egységesítő szabályozással kapcsolatos ellenérzéseiket hangoztatják. A köztisztviselők nem kifogásolják — ezért **az MKKSZ többször is kezdeményezte,** — **hogy a közalkalmazottak is részesüljenek olyan béren kívüli juttatásokból, kedvezményekből, amelyek kiküszöbölik a közzszféra különböző területein foglalkoztatottak közötti indokolatlan és bizonyíthatóan méltánytalan különbségeket.**

Meggyőződéssel állítható azonban, hogy a különböző juttatások indokolt egységesítése, **a jogintézmények harmonizációja nem teszi szükségessé** — a rendkívül eltérő, nem összehasonlítható és nehezen mérhető munkavégzési körülmények pedig lehetségessé — **a foglalkoztatási jogviszonyok egy kódexbe foglalását.**

V.

Az Elnökség összegző álláspontja

A köztisztviselők jogállásáról szóló törvény (Ktv) módosításával biztosítható a közigazgatás hatékonyságát növelő, a személyi állomány teljesítőképességének emelésére irányuló életpálya-modell elemek átgondolt továbbfejlesztése. **A köztisztviselői jogállást továbbra is önállóan szabályozó Ktv korszerűsítésében az MKKSZ Elnöksége aktív szerepet kíván vállalni.** Ennek előfeltétele egy perspektivikus kormányzati közigazgatási személyzetpolitikai stratégia, amelyre alapozható az aktuális törvénymódosítás.

Budapest, 2005. január 6.

Az Elnökség állásfoglalását jegyzi:

Árva János
az MKKSZ elnöke

Segítség szakszervezeti tisztségviselőknek — és másoknak is

Jogalkalmazási útmutató a közszolgálati létszám- és bérügyekhez

„Jogalkalmazási útmutató közszolgálati szerveknek a létszám-racionalizálást szolgáló munkáltatói intézkedésekhez” címmel hasznos kiadvány készült az MKKSZ szakértői műhelyében.

A könnyen kezelhető füzetpár I. kötete három fejezetben közérthető nyelven magyarázza el

- a személyi állomány létszámát nem érintő költségtagarékossági, racionalizálási intézkedések ismérveit, célravezető megoldásait,
- a köztisztviselők létszámának csökkentésével járó munkáltatói döntések szabályait,
- a közalkalmazottak létszámcsökkentésével kapcsolatos munkáltatói döntések irányadó előírásait.

Olyan fontos kérdésekre ad útbaigazítást ez a három fejezet, amelyekkel gyakran szembe találják magukat a felmondó vagy más kellemetlen tartalmú főnöki levelet keserű szájjal forga-

tó érintettek, és a velük együtt érző kollégák, szakszervezeti tisztségviselők is.

Milyen módon kell szabályosan közölni a felmentést? Milyen főbb rendelkezések alapján kerülhet sor a **köztisztviselők** csoportos létszámcsökkentésére? Milyen összegű díjazás illeti meg a felmentési idejét töltő köztisztviselőt? Kiket zár ki a törvény a végkielégítésre jogosultak köréből? Felmenthető-e a fizetés nélküli szabadságon lévő köztisztviselő? Milyen általános elveket kell figyelembe vennie a munkáltatónak, hogyan kell együttműködni a közigazgatási szervnél működő szakszervezettel? Milyen jogosultságai és kötelezettségei vannak a munkáltatónak és a szakszervezetnek a köztisztviselők létszámcsökkentése során? Összesen 58 ilyen és hasonlóan fontos kérdésre válaszol a köztisztviselői létszámcsökkentés szabályait ismertető fejezet.

A **közalkalmazottak** létszámcsökkentésével foglalkozó fejezet 16 kérdésére adott válaszok is fon-

tos útbaigazításokat tartalmaznak valamennyi érintett és minden szakszervezeti tisztségviselő számára. Álljon itt néhány ezek közül is. Mit jelentenek a felmentés valóságának és okszerűségének követelményei? Milyen kötelezettségek terhelik a munkáltatót az álláshely-felajánlással kapcsolatban? Milyen felmentési tilalmak és korlátozások vannak? Felmenthető-e létszámcsökkentés miatt a vezetői megbízással rendelkező közalkalmazott? Milyen időtartamok vehetők figyelembe a végkielégítés megállapításakor? Kinek lehet megállapítani emelt szintű végkielégítést? Hogyan szüntethető meg a közalkalmazott határozott idejű jogviszonya?

A *Jogalkalmazási útmutató* II. kötetében gazdag *jogszabálytár* található a köztisztviselőket és a közalkalmazottakat érintő munkáltatói intézkedések végrehajtásához. A kötet hasznosságát növelik az *irat-, nyomtatvány- és intézkedésminták*.

(Megrendelhető az MKKSZ Országos Irodájától)

Felelős kiadó:
Fehér József
az MKKSZ főttitkára
Szerkesztő:
Szathmári Gábor
Nyomdai előkészítés és nyomás:
Dura Stúdió

MKKSZ HÍRLEVÉL

honlap:
www.mkksz.org.hu

Kiadja a
Magyar Köztisztviselők és
Közalkalmazottak Szakszervezete
1088 Budapest, Puskin u. 4.
Telefon: 338-4002, fax: 338-4271

A nyugodt jövőért

Az UNIQA csoport támogatásával

Nyugdíjpénztárunk erejét az UNIQA csoporttal kialakított szoros együttműködés adja. A csoport tíz európai országban van jelen, több mint tízmillió biztosítási szerződést kezel, ami 3,3 milliárd euró díjbevételnek (több, mint 800 milliárd Ft) felel meg. Ausztria legnagyobb biztosítója, Európa 50 legnagyobb vállalatának egyike. Az Ön nyugdíjpénztára az egyetlen olyan nyugdíjpénztár Magyarországon, ahol a közszolgálati dolgozók befektetését egy multinacionális nagyvállalat garantálja.

Nyugdíjpénztárunk stabilan és jól működik, a pénztár vagyona dinamikusan növekszik.

	Önkéntes	Magán	Összesen
Taglétszám	96 520	55 717	152 237
Vagyon (ezer Ft-ban)	29 754 827	19 534 670	49 289 497

Állapot: 2004. december 31.

Taglétszámunk növekedése érdekében
2005. március 1-től június 30-ig akciót hirdetünk.

Az akció ideje alatt minden új UNIQA és Egyesült Közszolgálati Nyugdíjpénztárba belépő tag ajándékban részesül! Ezen felül bármely közigazgatási szervnél dolgozó pénztártagjaink között (minimum 50 db új belépés esetén) egy-egy **DVD lejátszót sorsolunk ki.**

A sorsolás időpontja 2005. július 30.
A szerencsés nyerteseket levélben értesítjük.

A közszolgálati jogviszonnyal rendelkező pénztártagjainkat az UNIQA Biztosító Rt. is kiemelt figyelemmel kezeli. Egyes biztosítási termékekből 8–15%-os **kedvezményt** nyújt (casco, kötelező, lakás) tagjai részére.

Kérdéseikkel, problémáikkal forduljanak hozzánk, készséggel állunk rendelkezésre a (06 1) 469-3646-os közvetlen telefonszámon.

Az Ön nyugdíjpénztára